

Uzasadnienie

Projektowana nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r. w *sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania* obejmuje uszczegółowienie i rozszerzenie treści dotychczas zawartych w § 4 tego rozporządzenia, dotyczących bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w lokalu, w którym prowadzone są zajęcia w innych formach wychowania przedszkolnego. Celem proponowanych zmian jest ułatwienie organizowania innych form wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne, zespoły wychowania przedszkolnego) przez zainteresowane podmioty.

Zgodnie z obecnym brzmieniem § 4 rozporządzenia, zajęcia w ramach zespołu lub punktu mogą być prowadzone w lokalu zapewniającym bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci. Wobec braku szczególnych przepisów określających te warunki dla lokali, w których są organizowane inne formy wychowania przedszkolnego, pomieszczenia, w których prowadzone są te formy, muszą spełniać takie same wymagania w powyższym zakresie, jak przedszkole czy szkoła. Organy wydające zgodę na otwieranie lokalu, w którym mają odbywać się zajęcia (Sanepid, straż pożarna), kierują się w powyższym zakresie przepisami, które obowiązują inne jednostki systemu oświaty, tj. przedszkola, szkoły i placówki.

Inne formy wychowania przedszkolnego mogą być zatem obecnie organizowane tylko w budynkach lub ich częściach spełniających wymagania określone w przepisach techniczno-budowlanych oraz w przepisach przeciwpożarowych dla kategorii zagrożenia ludzi ZL II.

Są to bardzo wysokie wymagania, które nie są adekwatne do rodzaju zajęć prowadzonych w małych grupkach, na terenach, gdzie brakuje przedszkoli, a wychowanie przedszkolne charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem udziału dzieci 3-5 letnich w zajęciach.

Proponowane w projekcie złagodzenie wymogów sanitarno-lokalowych (w porównaniu z przedszkolem i szkołą) wobec punktów i zespołów, poprzez ich szczegółowe określenie, jest zmianą niecierpliwie oczekiwaną zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, jak i inne osoby prawne i osoby fizyczne. Pozwoli ono na sprawniejsze i łatwiejsze zakładanie innych form wychowania przedszkolnego przez zainteresowane podmioty, co przyczyni się do realizacji zamierzeń Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie upowszechniania wychowania przedszkolnego zarówno na terenach wiejskich, jak i wielkomiejskich.

Proponowane zmiany są efektem roboczych uzgodnień Ministerstwa Edukacji Narodowej z Komendą Główną Państwowej Straży Pożarnej oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym.

Ponieważ w rozporządzeniu uwzględniono znaczącą rolę rodziców dzieci objętych omawianymi formami wychowania przedszkolnego poprzez możliwość uczestniczenia przez nich w realizacji zajęć, wskazane jest posiadanie przez zainteresowanych, w takich sytuacjach, aktualnej dokumentacji medycznej do celów sanitarno-epidemiologicznych. Udział rodziców w zajęciach ma formę pewnego rodzaju wolontariatu, jednak nie powinno to ich zwalniać z obowiązku spełniania wymogów zdrowotnych określonych dla osób pracujących z dziećmi.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Edukacji Narodowej z chwilą przekazania go do uzgodnień z członkami Rady Ministrów. Żaden z podmiotów nie wyraził zainteresowania pracami nad projektem.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt rozporządzenia dotyczy dzieci w wieku 3-5 lat, ich rodziców, przedszkoli, szkół podstawowych, nauczycieli, kuratorów oświaty, gmin oraz innych osób prawnych i osób fizycznych.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na obniżenie standardów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom i nauczycielom uczestniczącym w zajęciach w zespołach wychowania przedszkolnego lub punktach przedszkolnych.

Objęcie wymaganiami posiadania odpowiednich orzeczeń lekarskich osób wskazanych w § 5 rozporządzenia (rodzice, inni pełnoletni członkowie rodzin uczestniczący w zajęciach) nie wpłynie na sprawność funkcjonowania punktów przedszkolnych lub zespołów wychowania przedszkolnego, ponieważ udział tych osób w zajęciach jest fakultatywny.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do zaopiniowania następującym partnerom społecznym i związkom zawodowym:

- 1) Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki”,
- 2) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 3) Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
- 4) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”,
- 5) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 6) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce,
- 7) Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”,
- 8) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych,
- 9) Związkowi Zawodowemu „Rada Poradnictwa”,
- 10) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność – Oświata”,
- 11) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu,
- 12) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej,
- 13) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego,
- 14) Krajowemu Porozumieniu Rodziców i Rad Rodziców,
- 15) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty,

- 16) Konfederacji Stowarzyszeń Nauczycielskich,
- 17) Polskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół,
- 18) Związkowi Gmin Wiejskich RP,
- 19) Związkowi Miast Polskich,
- 20) Unii Miasteczek Polskich,
- 21) Federacji Inicjatyw Oświatowych,
- 22) Fundacji Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego,
- 23) Stowarzyszeniu Nauczycieli Edukacji Początkowej,
- 24) Polskiemu Stowarzyszeniu im. Janusza Korczaka,
- 25) Stowarzyszeniu Rodziców „TU”.

Projekt został również przekazany do Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski, Polskiej Rady Ekumenicznej oraz do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt był konsultowany z Komendą Główną Państwowej Straży Pożarnej oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym na spotkaniach w Ministerstwie Edukacji Narodowej oraz w Głównym Inspektoracie Sanitarnym. Propozycje i uwagi zgłoszone przez przedstawicieli tych instytucji zostały przedyskutowane i uwzględnione w projekcie.

Partnerzy społeczni zgłosili następujące uwagi:

Związek Nauczycielstwa Polskiego negatywnie ocenił cały projekt nowelizacji rozporządzenia uważając, że zbyt mocno zostały obniżone wymagania sanitarno-lokalowe, więc dzieci będą miały gorsze warunki nauki, a ponadto wskazał na brak przepisów określających zasady prowadzenia dożywiania w ramach innych form wychowania przedszkolnego. Powyższych uwag nie uwzględniono. Wymagania zostały obniżone tylko tam, gdzie nie stwarza to żadnego zagrożenia dla dzieci i pracowników. Ponadto wspomniane wymagania zostały określone w konsultacji z Komendą Główną Państwowej Straży Pożarnej oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym, które uznały je za wystarczające. W projekcie nie ma przepisów dotyczących prowadzenia żywienia w innych formach, ponieważ sprawy te regulują odrębne przepisy określone w prawie żywnościowym i podmioty zainteresowane prowadzeniem żywienia w innych formach muszą się do nich obligatoryjnie dostosować.

Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego postulowała obniżenie wymogów, uważając, iż w projekcie rozporządzenia przewidziano rozwiązania nadmiernie sformalizowane i w sposób nieuzasadniony podnoszące wymogi bhp i p.poż. Spełnienie wszystkich wymogów technicznych, bezpieczeństwa, sanitarno-higienicznych oraz przeciwpożarowych, określonych w projekcie, w wielu środowiskach wiejskich będzie zupełnie niemożliwe, a projektowane rozwiązania eliminują całkowicie możliwość zorganizowania zajęć dla niewielkiej grupy dzieci np. w domu rodzinnym. Uwag nie uwzględniono, ponieważ projekt zawiera takie wymogi sanitarno-lokalowe, które są możliwe do spełnienia w domach lub mieszkaniach prywatnych (np. wysokość pomieszczeń, powierzchnia, sanitariaty).

Stowarzyszenie Rodziców „TU” postulowało konieczność wprowadzenia w projekcie przepisu dotyczącego obowiązku lub braku obowiązku uzyskiwania innych zezwoleń wynikających z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1997 r. - *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.) Nie uwzględniono powyższych uwag, ponieważ projekt rozporządzenia zawiera przepisy, które mają być złagodzone, natomiast inne, wynikające z odrębnych przepisów, pozostają bez zmian. Prowadzenie wyżywienia nie może być obowiązkowe, bo mogłoby to spowodować ograniczenia w uruchamianiu innych form wychowania przedszkolnego. Zapis o posiadaniu orzeczeń lekarskich przez osoby uczestniczące w zajęciach (rodzice, inne upoważnione przez rodziców osoby pełnoletnie) jest wyrazem dbałości o zdrowie dzieci. Zamiarem projektodawcy jest objęcie tym wymogiem osób, które będą pełniły funkcje opiekuńcze i mieć długotrwały kontakt z dziećmi; nie dotyczy on rodziców czy innych członków rodzin biorących sporadyczny udział w imprezach organizowanych w punktach czy zespołach. Inne zgłoszone uwagi nie dotyczyły projektowanych zmian rozporządzenia (określenia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w zespole lub punkcie), lecz innych spraw nie objętych projektem.

Uwagi zgłoszone przez Federację Inicjatyw Oświatowych nie zostały uwzględnione, ponieważ nie dotyczą przepisów projektu określających warunki lokalowe i sanitarne prowadzenia innych form wychowania przedszkolnego (odnoszą się do liczby dzieci w grupie, pełnienia nadzoru pedagogicznego, liczby godzin zajęć). Federacja kwestionuje również wymóg posiadania przez rodziców lub inne osoby uczestniczące w zajęciach orzeczeń lekarskich stwierdzając, że wyklucza to całkowicie udział rodziców w zajęciach. Nie jest to zgodne ze stanem faktycznym, ponieważ chodzi tutaj tylko o osoby, które będą czynnie i systematycznie uczestniczyć w powyższych zajęciach, mieć dłuższy kontakt z dziećmi, dlatego posiadanie przez nie orzeczenia lekarskiego jest konieczne. W innych

formach wychowania przedszkolnego możliwe jest również prowadzenie żywienia, przy którym wzrasta możliwość przenoszenia chorób. Kwestionowany przepis ma charakter profilaktyczny, ze względu na przebywanie w innych formach wychowania przedszkolnego małych dzieci w wieku 3-5 lat. W opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej, obowiązek wykonywania badań przez wszystkie osoby uczestniczące w zajęciach wychowania przedszkolnego zwiększy bezpieczeństwo sanitarne dzieci. Dlatego też uwagi Federacji nie zostały uwzględnione.

Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka zgłosiło uwagi do uzasadnienia projektu. Zwrócono uwagę na zbyt ogólne wyartykułowanie potrzeb dziecka, które mają być spełniane poprzez tworzenie innych form wychowania przedszkolnego, oraz roli nauczyciela. Uwag nie uwzględniono, ponieważ uzasadnienie dotyczy nowelizacji rozporządzenia w zakresie warunków sanitarno-lokalowych, a uwagi odnoszą się do spraw niebędących przedmiotem nowelizacji. Pozostałe uwagi również nie dotyczyły zmian przewidzianych w projekcie.

Należy ogólnie stwierdzić, że projekt nowelizacji był oceniany przez partnerów społecznych krańcowo różnie: niektóre organizacje oceniły go jako zbyt rygorystyczny, a inne - jako zbyt liberalny.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Nowelizacja rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Przedmiotem rozporządzenia jest złagodzenie przepisów dotyczących spełniania warunków lokalowych przez podmioty zainteresowane organizowaniem innych form wychowania przedszkolnego. Złagodzenie przepisów może spowodować zwiększenie liczby osób prawnych i fizycznych organizujących powyższe formy wychowania przedszkolnego, a tym samym ubiegających się o dotację w gminach.

W chwili obecnej nie jest możliwe oszacowanie potencjalnych kosztów dla budżetów gmin, związanych z wejściem w życie projektu rozporządzenia, ponieważ nie jest możliwe określenie liczby podmiotów, które korzystając z proponowanych regulacji, zdecydują się na prowadzenie innych form wychowania przedszkolnego.

Koszty przeprowadzenia koniecznych badań w celu uzyskania orzeczenia lekarskiego przez rodziców i pełnoletnich członków rodzin uczestniczących w zajęciach będą ponoszone przez

osoby zainteresowane. Wysokość tych kosztów będzie różna, w zależności od lekarza, który będzie wydawał orzeczenie o braku przeciwwskazań do pracy z dziećmi, oraz zakresu badań, jakie lekarz uzna za konieczne.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Przedmiotowa regulacja wprowadzająca złagodzenie warunków, jakie muszą spełniać budynki i lokale, w których mają być organizowane inne formy wychowania przedszkolnego, ułatwi powstawanie innych form wychowania przedszkolnego i w związku z tym może mieć pozytywny wpływ na rynek pracy. Więcej punktów i zespołów to dodatkowa możliwość zatrudnienia nauczycieli posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć wychowania przedszkolnego, którzy obecnie pozostają bez pracy. Równocześnie niepracujące matki małych dzieci znajdą dla nich miejsce w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych, a same będą mogły podejmować pracę zawodową. Projektowana nowelizacja ułatwiająca zakładanie innych form wychowania przedszkolnego może przyczynić się do rozwoju sektora prywatnego.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiotowa regulacja poprawi spójność społeczną, przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci. Będzie zapobiegać wykluczeniu społecznemu oraz poprawi wskaźniki edukacyjne poprzez upowszechnienie wychowania przedszkolnego zarówno w środowisku wiejskim, jak i wielkomiejskim.